

W artykule, który ma być próbą rozważenia problemu modernizacji Polski w warunkach współczesnego kapitalizmu, będę się starał odpowiedzieć na pięć pytań, jakie sam sobie zadaję, a mianowicie:

- w czym tkwiły źródła rewolucji 1989 r. w Polsce i rozpadu systemu socjalizmu państwowego w Związku Radzieckim?,
- jakie zmiany zaszły w Polsce w procesie restytucji kapitalizmu (transformacji ustrojowej) w latach 1990-2003 i jakie są tego skutki?,
- jakie sprzeczności i konflikty występują we współczesnym świecie kształtując otoczenie kraju?,
- jakie w tych warunkach wysunąć cele i jakie działania modernizacyjne podejmować, aby usunąć cywilizacyjne zapóźnienie Polski?, oraz
- jakie instytucje ustrojowe mogą zapewnić kompromisowe rozwiązywanie nieuchronnych konfliktów wewnętrznych oraz tworzyć warunki sprzyjające ogólnemu postępowi kraju i realizacji celów modernizacji?

Witold Nieciński *Problemy modernizacji Polski w warunkach współczesnego kapitalizmu*

Mam wątpliwości co do zasadności tezy autora, iż forma państwa kapitalistycznego znana jako *Welfare State* „przechodzi współcześnie do przeszłości, wypiera ją neoliberalizm”. Zupełne odejście od formuły państwa opiekuńczego spowodowałoby w krajach wysokorozwiniętych społeczne trzęsienie ziemi, z czego prawica dobrze zdaje sobie sprawę. Zachodzą natomiast - i będą trwać nadal - poszukiwania nowego wydozowania proporcji między programami społecznymi państwa a dynamiką nowoczesnego kapitalizmu i jej konsekwencjami.

Jan Baszkiewicz, *Triumf liberalizmu?*

[P]aństwo w warunkach globalizacji ekonomiczno-politycznej ma coraz mniej możliwości kształtowania ładu w duchu egalitarnym poprzez mechanizmy dystrybucyjne. Choć pewne możliwości nadal posiada i posiadać będzie, ale nie wiemy jeszcze jakie. Na razie państwo narodowe podlega procesom implozji. Wiele zależy więc od polityki Unii Europejskiej, w której, jak dotąd, dbałość o sferę publiczną, sprawy socjalne, zatrudnienie itd. było i jest względnie wysokie.

Witold Morawski, *Trzy uwagi o przeszłości, teraźniejszości i przyszłości*

Zasadniczym problemem do rozwiązania dla współczesnego kapitalizmu jest sprzeczność między dążeniem do efektywności a dążeniem do sprawiedliwego podziału. Odbija się ona na działaniach państwa, które musi wciąż na nowo decydować o skali redystrybucji dochodu i o podziale wydatków budżetowych między cele rozwojowe i socjalne. Coraz wyraźniej widać, że żaden rząd nie może lekceważyć problemów społecznych, ponieważ od ich pomyślnego rozwiązywania zależą warunki rozwoju gospodarczego i społecznego.

Zdzisław Sadowski, *Aktywna rola państwa*